

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs III. Vtrum Filius Dei assumpserit animam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

ARTICVLVS III.

Vtrum Filius Dei assumpserit animam.

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod Filius Dei animam non assumpserit. Ioannes enim incarnationis mysterium tradens dixit: Verbum caro factum est, nulla facta de anima mentione. Non autem dicitur caro factum, eo quod sit in carnem conuersum, sed quia carnem assumpsit. Non ergo videtur assumpsisse animam.

Præterea, Anima necessaria est corpori ad hoc, quod per eam viuificetur. Sed ad hoc non fuit necessaria corpori Christi, ut videtur: quia ipsum Verbum Dei, est, de quo dicitur in Ps. Domine apud te est fons vitæ. Superfluum ergo fuisset animam adesse, Verbo præsentem. Deus autem, & natura nihil frustra faciunt: ut etiam Philosophus dicit in primo de Cæ. Ergo videtur, quod Filius Dei animam non assumpserit.

Præterea, Ex vnione anima ad corpus constituitur natura communis, quæ est species humana. In Domino autem Iesu Christo non est communem speciem accipere, ut Dam. dicit in 3. lib. Non igitur assumpsit animam.

Sed contra est, quod Aug. dicit in libro de Agone Christiano, Non eos audiamus, qui solum humanum corpus dicunt esse susceptum à Verbo Dei: & sic audiunt, quod dictum est, Verbum caro factum est, ut negent illum hominem, vel animam, vel aliquid hominis habuisse, nisi carnem solam.

Respondetur dicendum, quod sicut dicit August. in lib. de heresibus: opinio fuit primo quidem Arrij, & postea Apollinaris, quod Filius Dei solum carnem assumpsit absque anima, ponentes, quod Verbum fuerit carni loco anima. Ex quo sequebatur, quod in Christo non fuerint due nature, sed una tantum: ex anima enim & carne; una natura humana constituitur.

Sed hac positio stare non potest propter tria. Primum quidem: quia repugnat auctoritati Scripturæ, in qua Dominus de sua anima facit mentionem Matth. 26. Tristis est anima mea usque ad mortem, & Ioann. 10. Potestatem habeo ponendi animam meam. Sed ad hoc respondebat Apollinaris, quod in his verbis anima metaphorice sumitur: per quem modum in vet. Test. Dei anima commemoratur, Isa. 1. Calendas vestras, & solennitates vestras adiuit anima mea. Sed sicut dicit August. in lib. 83. quæst. Euangelistæ in euangelica narratione narrant, quod miratus est Iesus, & iratus, & contristatus, & quod esuriit. Quæ quidem ita demonstrant eum veram animam habuisse: sicut ex hoc, quod comedit, & dormiuit, & fatigatus est, demonstratur eum habuisse verum corpus humanum. Alioquin si & hac ad metaphoram referantur, cum similia legantur in vet. Testam. de Deo, peribit fides Euangelice narrationis. Aliud enim est, quod prophetice nuntiatur in figuris, aliud quod secundum rerum proprietatem ab Euangelistis historicè scribitur. Secundò derogat prædictis error utilitati Incarnationis, quæ est liberatio hominis. Ut enim argumentatur Aug. in

lib. contra Felicianum: Si accepta carne Filius Dei animam omisit, aut innoxiam sciens, medicina indigentem non credidit, aut à se alienam putans, redemptionis beneficio non donauit, aut ex toto insanabilem iudicans, curare nequiuit, aut ut vilem, & quæ nullius vñbus apta videretur, abiecit: Horum duo blasphemiam importat in Deum: quomodo enim diceretur Omnipotens, si curare non potuit desperatam? aut quomodo omnium Deus, si non ipse fecit animam nostram? Duobus autem alijs, in vno anima causa nescitur, in altero meritum non tenetur. Aut intelligere causam putandus est anima, qui eam ad accipiendam

A legem habitu infinitæ rationis instructam à peccato voluntaria transgressionis nititur separare? Aut quomodo eius generositatem nouit, qui ignobilitatis vitio dicit esse despectam? Si originem attendas, pretiosior est anima substantia: si transgressionis culpam, propter intelligentiam, peior est carne. Ego autem Christum, & perfectam sapientiam scio, & purissimam esse non dubito: quorum primò meliorem, & prudentia capacem non despectit: secundo eam, quæ magis fuerat vulnerata, suscepit. Tertio verò hac positio est contra ipsam Incarnationis veritatem: caro enim, & cetera partes hominis per animam speciem sortiuntur. Vnde recedente anima, non est os, aut caro, nisi æquiuocè, ut patet per Philosophum in 2. de anima, & 7. Metaphys.

Ad primum ergo dicendum, quod cum dicitur, Verbum caro factum est, caro ponitur pro toto homine: ac si diceret, Verbum homo factum est: sicut & Isa. 40. Videbit omnis caro pariter, quod os Domini loquutum est. Ideo autem totus homo per carnem significatur: quia, ut dicitur in auctoritate inducta, per carnem Filius Dei visibilis apparuit. Vnde subditur, Et vidimus gloriam eius. Vel ideo: quia ut Aug. dicit in lib. 83. quæst. in tota illa vnitate susceptionis principale Verbum est, extrema autem, atque vltima caro. Volens itaque Euangelista commendare pro nobis dilectionem humilitatis Dei, Verbum, & carnem nominauit, omittens animam, quæ est Verbo inferior, carne præstantior. Rationabile etiam fuit, ut nominaret carnem: quæ propter hoc, quod magis distat à Verbo, minus assumptilis videbatur.

Ad secundum dicendum, quod Verbum est fons vitæ, sicut prima causa vitæ effectiua. Sed anima est principium vitæ corpori tanquam forma ipsius: forma autem est effectus agentis. Vnde ex præsentia Verbi magis concludi posset, quod corpus esset animatum: sicut ex præsentia ignis potest concludi, quod corpus, cui ignis adheret, sit calidum.

Ad tertium dicendum, quod non est inconueniens, imò necessarium dicere, quod in Christo fuerit natura, quæ constituitur per animam corpori adueniente. Damasc. autem negat, in Domino Iesu Christo esse communem speciem, quasi aliquid tertium resultans ex vnione diuinitatis, & humanitatis.

Sensus quæsti.

SENSVS & ratio præsentis quæsti patet ex littera S. Thom. de anima namque propriè dicta fermo est aduersus hæresim Arrij & Apollinaris.

Forma Textus.

REFERTUR primò error Arrij & Apollinaris negantium Filium Dei animam assumpsisse. Secundo confutatur tribus argumentis & simul probatur opposita VERITAS; nimirum Dei filium animam assumpsisse. Primum argumentum est ex sacris litteris, in quibus Christus de sua anima facit mentionem, ut patet Matth. 26. & Ioan. 10. Et quia respondebat Apollinaris, animam in illis locis metaphorice sumi, hanc interpretationem confutat argumento ex Augustino desumpto, ut patet in textu. Secundum argumentum est: quoniam error prædictus derogat utilitati Incarnationis; ergò. Antecedens probatur ratione ex Augustino ad Verbum relata. Tertium argumentum est: Quia positio illa est contra ipsam Incarnationis veritatem; ergò. Antecedens probatur; quia sine anima non est os, aut caro nisi æquiuocè; ergò. Probatur hoc assumptum, primò: quia caro, & ceteræ partes hominis per animam speciem

for-

Tortiuntur. Secundo auctoritate Philosophi in A
Secundo de anima, & 7. Metaph.

Expositio Textus.

LEGENDA sunt quæ breuiter ac eruditè no-
tat hic Med. & Magister Por. in appendicè &
Val. supra q. 2. puncto 1. 9. Quartus error: nihil e-
nim aliud addendum occurrit.

ARTICVLVS IV.

Vtrum Filius Dei assumere debuerit intellectum.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod Filius
Dei non assumpserit mentem humanam, siue
intellectum. Vbi enim est presentia rei, non requiritur
eius imago. Sed homo secundum mentem est ad ima-
ginem Dei, vt Aug. dicit in lib. de Trin. Cum ergo in
Christo fuerit presentia ipsius diuini Verbi, non oportet
tunc ibi esse mentem humanam.
Præterea, Maior lux offuscat minorem. Sed Verbum
Dei, quod est lux illuminans omnem hominem veni-
entem in hunc mundum (vt dicitur Io. 1.) comparatur
ad mentem, sicut lux maior ad minorem: quia, &
ipsa mens lux quadam est, quasi lucerna illuminata à
prima luce. Prouerb. 10. Lucerna Domini spiraculum
hominis. Ergo in Christo, qui est Verbum Dei, non fuit
necessarium esse mentem humanam.

Præterea: Assumptio humana natura à Dei Verbo,
dicitur incarnatio eius. Sed intellectus, siue mens hu-
mano neque est caro, neque est actus carnis, quia nul-
lus corporis actus est: vt probatur in tertio de Anima.
Ergo videtur, quod Filius Dei humanam mentem non
assumpserit.

Sed contra est, quod August. dicit in lib. de si. ad
Pe. Firmissime tene, & nullatenus dubites Christum
Filius Dei habere veram nostri generis carnem, & ani-
mam rationalem, qui de carne sua dicit, Palpate
& videte: quia spiritus carnem, & ossa non habet, si-
cut me videtis habere, Luc. vlt. Animam quoque ha-
bere ostendit dicens, Ego pono animam meam, & te-
rum sumo eam. Io. 10. Intellectum quoque anima osten-
dit se habere dicens, Discite à me, quia mitis sum, &
humilis corde, Matt. 11. Et de ipso per Prophetam Deus
dicit, Ecce intelliget puer meus, Isa. 52.

Respondet dicendum, quod sicut Aug. dicit in lib. de
heresibus, Apollinarista de anima Christi à Catholica
Ecclesia dissenserunt, dicentes, sicut Arriani, Deum
Christum carnem solam sine anima suscepisse. In qua
questionis testimonij: Evangelicis victi, mentem de-
fuisse animam Christi, sed pro hac ipsum Verbum in ea
fuisse dixerunt. Sed hec positio eisdem rationibus con-
uincitur, sicut & prædicta. Primum enim hoc aduersa-
tur narrationi Evangelicæ, quæ commemorat eum fu-
isse miratum, vt patet Matth. 8. Admiratio autem
absque ratione esse non potest: quia importat collatio-
nem effectus ad causam: dum scilicet aliquis videt ef-
fectum, cuius causam ignorat, & querit: vt dicitur in
principio Metaphysicæ. Secundo repugnat vtilitati In-
carnationis, quæ est iustificatio hominis à peccato. Ani-
ma enim humana non est capax peccati, nec gratie
iustificantis, nisi per mentem. Vnde præcipue oportuit
mentem humanam assumere. Vnde dicit Damascen. in
3. lib. quod Dei Verbum assumpsit corpus, & animam
intellectualem, & rationalem. Et postea subdit, To-
tus totus vnitus est, vt toti mihi salutem largiretur:
quod enim inassumptum est, incurabile est. Tertio hoc
repugnat veritati Incarnationis: cum enim corpus pro-
portionetur animæ, sicut materia propriæ formæ, non
est verè caro humana, quæ non est perfectæ animæ

humana, scilicet rationali. Et ideo, si Christus animam
sine mente habuisset, non habuisset veram carnem hu-
manam, sed bestialem: quia per solam mentem anima
nostra differt ab anima bestiali. Vnde dicit Aug. in lib.
83. q. quod secundum hunc errorem sequeretur, quod
Filius Dei beluam quandam cum figura humani cor-
poris suscepisset. Quod iterum repugnat veritati diui-
næ, quæ nullam patitur fictionis falsitatem.
Ad primum ergo dicendum, quod vbi est ipsa res per
sui presentiam, non requiritur eius imago ad hoc, quod
suppleat locum rei: sicut, vbi est imperator, milites non
venerantur eius imaginem. Sed tamen requiritur cum
presentia rei imago ipsius, vt perficiatur ex ipsa rei præ-
sentia, sicut imago in cera perficitur per impressionem
figilli, & imago hominis resultat in speculo per eius præ-
sentiam. Vnde ad perficiendam mentem humanam,
necessarium fuit, quod eam sibi Verbum Dei vnue-
rit.

Ad secundum dicendum, quod lux maior euacuat
lucem minorem alterius corporis illuminantis, non ta-
men euacuat, sed perficit lucem corporis illuminati:
ad presentiam enim solis, stellarum lux obscuratur,
sed aeris lumen perficitur. Intellectus autem, seu mens
hominis est quasi lux illuminata à luce diuini Verbi:
ideo per presentiam Verbi non euacuatur mens homi-
nis, sed magis perficitur.

Ad tertium dicendum, quod, licet potentia intelle-
ctiua non sit alicuius corporis actus: ipsa tamen essentia
animæ humane, quæ est forma corporis, requiritur,
quod sit nobilior ad hoc, quod habeat potentiam intel-
legendi: & ideo necesse est corpus melius dispositum ei
respondeat.

Sensus questii.

SUMMITVR hic intellectus tam pro potentia
intelligendi quam pro ipsa animæ rationalis
essentia, ex qua veluti ex fonte vis intellectiua
promanât; sed quis horum duorum sensus sit al-
teri præponendus, non facile dixerim: si tamen
vniorem ipsam hypostaticam attendamus, cer-
tum est hic principaliter animam rationalem in-
tendi: illi enim per se ac immediate conuenit af-
fumi. Potentia verò intellectiua dicitur affumi,
quatenus facultas est animæ Verbo personaliter
vnita: si verò finem Incarnationis, qui est re-
demptio facta per operationes intellectus & vo-
luntatis, consideremus, de virtute intellectiua
principaliter inquiri certum est & priori quidē
sensui fauet, tertia probatio S. D. in textu: po-
steriori verò duæ priores. Argumentum autem
sed contra vtrumque complectitur sensum. Et
quoniam vnio principalior est operatione, &
ex anima rationali, velut ex radice procedit
intellectus: cuius nobilitas & abstractio ex ani-
mæ rationalis nobilitate & abstractione deri-
uatur, quantum ex intellectus operatione ra-
tionalis animæ natura, vt ab effectu nobis no-
tiori cognoscatur, idē simpliciter loquendo
de intellectu quæstio principaliter est, pro-
ut idem est quod anima intellectiua siue ra-
tionalis. Hunc autem esse legitimum hu-
ius quæsti sensum satis clarè patet ex dis-
putatione Sancti. Doct. aduersus Apollinarem
in quarta cont. gent. cap. 33. Vbi probat Ver-
bum animam assumpsisse rationalem contra
dicendum hæreticum asserentem illum assum-
psisse animam sensitivam. Vide etiam,
quæ circa sensum huius quæsti
notat Suarez.